

Gemensam analysplan för Region Norrbotten 2023

Förslag till regionstyrelsen mars 2023

Innehåll

Gemensam analysplan för Region Norrbotten 2023	1
Förslag till regionstyrelsen mars 2023	1
Bakgrund	3
Analysuppdrag	4
Områden för analys	4
Centrala definitioner	5
Förslag på analyser till 2023	6
Hälsa- och sjukvård	6
<i>Kliniska perspektivet</i>	6
1. Hälsa- och sjukvårdsrapporten 2023	6
2. Region Norrbotten i Vården i siffror 2023	6
3. Medicinsk kvalitet Region Norrbotten 2023	7
<i>Operativa perspektivet</i>	7
4. Analys av Region Norrbottens livsstilmottagning vid Piteå hälsocentral	7
5. Fördjupad analys av personal och kompetensförsörjning i Region Norrbotten	8
<i>Finansiella perspektivet</i>	9
6. Fördjupad analys av KPP 2023	9
7. Fördjupad analys av produktivitet och effektivitet i Region Norrbotten	10
Bilaga 1. Omvärldsanalys 2022	12
Kompetensförsörjningen	12
Makroekonomi	12
Grön industriomställning och samhällsomvandling	13

Bakgrund

Politiker och tjänstepersoner har efterfrågat mer analyser som underlag för ledning och styrning inom Region Norrbotten. Som ett komplement till löpande uppföljningsverksamhet har regionstyrelsen beslutat att strategiskt prioriterade analysområden ska lyftas fram genom en analysplan.

Analysplanen beslutas årligen av regionstyrelsen.

Analysplanen tas fram i nära dialog med stabens avdelningar, vars uppgift är att identifiera och lämna förslag till angelägna områden för analys samt genomföra analyserna. Förslag på analyser arbetas fram genom stabens analysnätverk.

Framtagandet av analyser baseras på:

- Omvärldsanalys
- Direkta uppdrag från politik och ledning
- Nationella satsningar
- Resultat från tidigare års analysplan
- Resultat från utvärdering av löpande uppföljning under året

Ekonomi- och uppföljningsavdelningen har i uppdrag att samordna arbetet med analysplan i regiondirektörens stab. En analysplan fastställer verksamhetens inriktning avseende analyser under kommande år. Till analysplanen bifogas en omvärldsanalys.

Analysuppdrag

Ett analysuppdrag ska innehålla: rubrik, bakgrund, syfte och verksamhetsnytta, frågeställningar och vad analysen ska leda till.

Det ska också framgå när arbetet ska redovisas liksom vem som är ansvarig utredare, ansvarig chef samt vilken publikationsform analysen ska ha.

Publikationsformer är:

- Analysrapport (fördjupade studier),
- Kort analys
- Analysresultat (PPT-bilder).

Allmänt förekommande perspektiv i alla analysarbeten, där så är möjligt:

- Kön
- Geografi
- Ålder
- Barnperspektivet, där så är relevant

Områden för analys

Hälsa- och sjukvård

- Det kliniska perspektivet fokuserar på till exempel tillgänglighet, patientsäkerhet, patientnöjdhet, och utfallen som krävs för att förbättra vårdens kvalitet och effektivitet.
- Det operativa perspektivet fokuserar på organisationens effektivitet i form av humankapital, försörjningskedjor och andra resurser i leveransen av vård. Analysen bidrar till en förståelse för hur kompetens, teknologi, lokaler och andra resurser kan användas mer effektivt.
- Det finansiella perspektivet fokuserar på intäkter och kostnader och god ekonomisk hushållning
- Befolkningsspektivet fokuserar på befolkningens behov av sjukvård, befolkningens hälsa och hur dessa utvecklas.

Centrala definitioner

Uppföljning

Syfte - Att kontrollera hur en verksamhet genomförs. Att säkerställa kontroll och styrning inom för verksamheten policyrelevanta områden är en vanlig orsak till uppföljning.

Metod – Fortlöpande systematisk insamling av data som uppföljning av kvalitet, produktion, effektivitet etcetera.

Utvärdering

Syfte – Att granska en verksamhet och dess resultat. Att uttrycka ett värderande omdöme om det objekt som utvärderas, att kunna lära om och se nya aspekter av verksamheten och att utveckla den.

Metod – En systematiskt genomförd undersökning av värdet eller förtjänsterna hos ett givet föremål/ aktivitet, till exempel ett handlingsprogram, ett projekt eller en produkt.

Analys

Syfte – Att förstå, se sammanhang och tolka information för att kunna dra slutsatser. Få en bättre förståelse för relationen mellan delarna och helheten.

Metod – En process där en komplex fråga/data bryts ner till mindre delar som granskas var för sig och läggs samman till en ny helhet. Informationen kan också tolkas i förhållande till uppsatta mål och ge underlag för åtgärder, planering och utveckling.

Förslag på analyser till 2023

Förslaget omfattar 7 analyser. Liksom tidigare baseras analysförslagen på en omvärldsanalys, se bilaga. Omvärldsanalysen ringar in strategiskt viktiga områden för regionen.

Hälso- och sjukvård

Kliniska perspektivet

1. Hälso- och sjukvårdsrapporten 2023

Rapporten syftar till att ge en komprimerad bild av utvecklingen i svensk sjukvård. Rapportens resultat sammanställs för att göra öppna kvalitetsjämförelser av hälso- och sjukvården i Region Norrbotten i jämförelse med övriga regioner och riket. Resultaten utgör ett underlag för ledning och styrning på regionövergripande nivå samt ger stöd för fortsatt analys och kvalitetsförbättringar inom respektive division, lokalt programområde, arbetsgrupp och/eller samverkansgrupp inom regionen. Den första Hälso- och sjukvårdsrapporten publicerades 2018 av Sveriges kommuner och Regioner (SKR), rapporten är årligt återkommande.

- Arbete redovisas: juni 2023
- Ansvarig avdelning: HSA
- Ansvarig chef: Anna Lindh
- Ansvarig utredare: Jessica Segerlund, Therese Apelqvist, Sofia Reinholdt
- Publikationsform: Analysresultat

2. Region Norrbotten i Vården i siffror 2023

Vården i siffror (ViS) är en webbplats med en stor mängd kvalitetsindikatorer rörande hälso- och sjukvård. Indikatorerna är indelade efter sjukdomstillstånd och olika teman. Varje temaområde i Vården i siffror innehåller en blandning av olika typer av indikatorer: medicinska resultat- och processmått, tillgänglighetsmått och patientrapporterade mått. Webbplatsen gör det möjligt att jämföra den egna regionen med andra regioner eller riket som helhet, som punktmätningar eller över tid. I rapporten jämfört Region Norrbottens resultat med rikssnitt under perioden 2018–2021 och en jämförelse av senaste mätvärde (förbättrade eller oförändrade, försämrade). Analysen inbegriper också progressen med fokus på större indikatorsområden. Resultaten utgör ett underlag för ledning och styrning på regionövergripande nivå samt ger stöd för fortsatt analys och kvalitetsförbättringar inom respektive division, lokalt programområde, arbetsgrupp och/eller samverkansgrupp inom regionen.

- Arbete redovisas: februari/mars 2023

- Ansvarig avdelning: EKU
- Ansvarig chef: Jan Öström, Anna Lindh
- Ansvarig utredare: Sofia Reinholdt, Jessica Segerlund, Therese Apelqvist
- Publikationsform: Analysresultat

3. Medicinsk kvalitet Region Norrbotten 2023

Rapporten syftar till att ge en summerande bild av hälso- och sjukvårdens medicinska kvalitet i Region Norrbotten. Övergripande frågeställning: Bedriver Region Norrbotten en vård som kännetecknas av hög kvalitet? Analysen bygger på resultat från Hälso- och sjukvårdsrapporten samt resultat från Vården i siffror (analys 1 och 2 ovan). Region Norrbotten väljer att lyfta fram ett antal områden (5–7) där spridningen av resultatet är särskilt stor i regionen och/eller där sjukhusen i Norrbotten ligger långt ifrån rekommenderad målnivå. En fördjupad analys görs av resultat inom områdena, innefattande jämförelser mellan regioner, sjukhus, och kön. Analysen beskriver nuläge och historik/trend. Förbättringsområdena följs framåt under en period på 3 år.

Resultaten utgör ett underlag för ledning och styrning på regionövergripande nivå samt ger stöd för fortsatt analys och kvalitetsförbättringar inom respektive division, lokalt programområde, arbetsgrupp och/eller samverkansgrupp inom regionen.

- Arbete redovisas: augusti 2023
- Ansvarig avdelning: HSA
- Ansvarig chef: Pia Näsvall, Anna Lindh
- Ansvarig utredare: Jessica Segerlund, Therese Apelqvist, Sofia Reinholdt
- Publikationsform: Kort analys

Operativa perspektivet

4. Analys av Region Norrbottens livsstilmottagning vid Piteå hälsocentral

Ökade insatser för goda levnadsvanor är en viktig nyckel till ett bättre hälsoläge i länet. Det är också angeläget för hälso- och sjukvården, och övrig offentlig verksamhet, för att klara av den demografiska utvecklingen med mer begränsade resurser. Det blir allt viktigare även i perspektivet att få förbättrad effektivitet. Ett viktigt område är till exempel andelen med fetma, som i Norrbotten är klart högre både bland äldre och unga jämfört med riket. Trenden är negativ i länet. 2007 hade 13 procent av befolkningen fetma, 2021 var andelen 20 procent.

Under 2020 har Piteå hälsocentral startat en livsstilsmottagning för medborgare som behöver förbättra sina levnadsvanor. För att Region Norrbotten ska kunna dra nytta av de erfarenheter Piteå hälsocentral dragit av livsstilsmottagningens verksamhet (dvs. uppföljning vad/hur, metod, mål) genomförs en fokusgruppsintervju med samtliga berörda personalgrupper. Ett urval patienter intervjuas i separat fokusgrupp. Är patienten nöjd med hela processen? Om inte, vilken del? En kartläggning i Regions Norrbottens Datalager görs av de patientgrupper som besökt livsstilsmottagningen (ålder, kön, besök för levnadsvana). Motsvarar besökaren den tänkta målgruppen? Vilket är hälsocentralens medskick i arbetet med levnadsvanor bland Norrbottens befolkning? Analysen inrymmer en kortare benchmarking av flera regioners arbete med levnadsvanor. Tillsammans ska underlaget vara vägledande för Region Norrbottens verksamhet för att främja befolkningens levnadsvanor framåt.

- Arbete redovisas: juni 2023
- Ansvarig avdelning: HSA
- Ansvarig chef: Anna Lindh
- Ansvarig utredare: Hans Nylund, Sofia Reinholdt, Maya Bergström -Wuolo
- Publikationsform: Kort analys

5. Fördjupad analys av personal och kompetensförsörjning i Region Norrbotten

I SKR:s rekryteringsprognos från 2020 framgår att antalet anställda i välfärden beräknas behöva öka med omkring 500 000 personer under en tioårsperiod, förutsatt att rekryteringen till kommuner och regioner följer det historiska mönstret vad gäller personaltäthet.

Kompetensutmaningen ligger i att det endast tillkommer drygt hälften, 253 000 personer, i arbetsför ålder på arbetsmarknaden till och med 2031. Och de ska täcka personalbehoven på hela arbetsmarknaden. Dessutom kommer efterfrågan på välfärdstjänster att öka, speciellt inom vård och omsorg eftersom andelen äldre över 80 år ökar med 47 procent de kommande tio åren i riket, med 35 procent i Norrbotten (SCB prognos 2019). En slutsats av detta är att det inte är möjligt att förlita sig på nyrekrytering för att klara de utmaningarna hälso- och sjukvården står inför. Nyrekrytering måste kompletteras med flera olika åtgärder som till exempel: förlängt arbetsliv, förstärkning av primärvården, utvecklade arbetssätt och fortsatt nyttja digital teknik/ innovation för att frigöra tid för medarbetarna att använda sin kompetens.

Som arbetsgivare har Region Norrbotten ett ansvar att fortsätta göra sitt yttersta för att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare. Rapportens

övergripande frågeställning är: Vilka behov finns vad gäller personal och kompetensförsörjning, på kort sikt och långsiktigt? Rapporten beskriver regionens personalläge inom ett tjugotal indikatorområden jämfört med riket, övriga regioner, genom nyckeltal från databasen Kolada, SKR.

En fördjupad analys görs av:

- Disponibla vårdplatser per region. Hur många vårdplatser har Region Norrbotten och hur många borde vi ha? Vad är differensen mot idag?
- Sjuksköterskor, vad gäller nuvarande och kommande kompetensbehov. Totalt och på de olika sjukhusen.

Rapporten avslutats med slutsatser: Vad betyder resultaten för Medborgare, Verksamhet, Medarbetare, Ekonomi? Analysen inrymmer nuläge och framtidsfrågor: Vilka riskanalyser finns vad gäller personal och kompetensförsörjning? Arbetar regionen strategiskt med sitt arbetsgivarvarumärke? På vilket sätt arbetar regionen med att behålla personal genom att skapa attraktiva arbetsplatser och möjligheter att göra karriär inom regionen? Hur säkerställer regionen arbetet med nyckelkompetenser och chefsrekryteringar?

- Arbetet redovisas: oktober 2023
- Ansvarig avdelning: EKV
- Ansvarig chef: Jan Öström, Henrik Söderström
- Ansvarig utredare: Andreas Viklund, Sven Andersson, Sofia Reinholdt, Emma Berger, Daniel Widman
- Publikationsform: Analysrapport

Finansiella perspektivet

6. Fördjupad analys av KPP 2023

KPP är en del av regionens ekonomistyrning och är en årligt återkommande analys. Analysen syftar till att jämföra kostnader för vårdkontakter och vårdtillfällen på olika nivåer inom hälso- och sjukvården. Inledningsvis görs en analys av samband mellan nyckelkomponenter i KPP. Därefter följer en sedvanlig KPP analys på övergripande regionnivå. KPP-analysen omfattar öppen och slutenvård, somatisk och psykiatrisk vård, primärvård för år 2023. Jämförelser (produktivitet, innerfall, ytterfall, kostnader) genomförs mellan länets sjukhus och landets läns- och länsdelssjukhus. Region Norrbotten jämförs med riket.

Fördjupade analyser görs avseende kostnader för ytterfall sorterat på medicinskt verksamhetsområde (MVO) och Major Diagnostics Categories, (MDC). Analysen syftar till visa vad Region Norrbotten producerar och till

vilken kostnad, och kan också visa till exempel resursförbrukningen för olika sjukhus, diagnosgrupper, män och kvinnor och i olika åldersgrupper.

- Arbetet redovisas: september 2023
- Ansvarig avdelning: EKV
- Ansvarig chef: Jan Öström
- Ansvarig utredare: Andreas Viklund, Björn Ericsson, Sofia Reinholdt, Sven Andersson
- Publikationsform: Analysresultat

7. Fördjupad analys av produktivitet och effektivitet i Region Norrbotten

Den demografiska utmaning som kommuner och regioner har framför sig, med ökande behov av välfärd, kommer att kräva förbättrad effektivitet. För att Region Norrbotten ska kunna fatta välgrundade beslut behövs faktaunderlag att diskutera utifrån. Nyckeltal har tagits fram och publiceras i RKA:s öppna databas Kolada över produktivitet och effektivitet.

Övergripande frågeställning:

Bedriver Region Norrbotten en hälso- och sjukvård som kännetecknas av en hög effektivitet och produktivitet?

Rapporten inleds med en beskrivning av centrala begrepp. Därefter belyses Regionens Norrbottens ingångsvärden för att leverera en effektiv vård: befolkningens hälsa, socioekonomi, levnadsvanor och förekomst av folksjukdomar. Sedan analyseras regionens produktivitet och effektivitet genom ett femtontal indikatorområden jämfört med riket, övriga regioner, genom nyckeltal från databasen Kolada och SKR.

Exempel på nyckeltal som belyses var för sig eller relativt varandra är: Vårdtillfällen/1000 invånare, arbetad tid på vårdavdelning i förhållande till vård dygn, vårdplatser, beläggning, medelvårdtid. Kostnad per producerad DRG poäng i slutna somatisk specialiserad vård, Kostnad per producerad DRG poäng i psykiatrisk slutenvård, Kostnad per producerad DRG poäng i Primärvård. Måtten följs på flera nivåer: Region Norrbotten vs samtliga regioner, samt på nivån Avdelning.

Rapporten avslutats med slutsatser: Vad betyder resultaten för Medborgare, Verksamhet, Medarbetare, Ekonomi? Analysen inrymmer framtidsfrågor:

Finns det incitament för att förbättra produktiviteten och effektiviteten?

Vilka insatser och projekt bedrivs för att utveckla hälso- och sjukvårdens produktivitet och effektivitet?

Vilka mål, mått, nyckeltal eller indikatorer finns för produktivitet och effektivitet?

- Arbetet redovisas: maj 2023
- Ansvarig avdelning: EKV

14 december 2022

- Ansvarig chef: Jan Öström
- Ansvarig utredare: Sven Andersson, Andreas Viklund, Sofia Reinholdt, Björn Ericsson
- Publikationsform: Analysrapport

Bilaga 1. Omvärldsanalys 2022

Region Norrbotten bedriver verksamhet inom områden som i hög grad påverkas av både globala, nationella och regionala förändringar. En aktiv omvärldsbevakning säkerställer förutsättningar för prioriteringar och strategier för att nå uppsatta mål och visioner. Hösten 2022 har Region Norrbotten genomfört en omvärldsbevakning.

Kompetensförsörjningen

Resultatet av omvärldsbevakningen visar att kompetensförsörjning är den i särklass viktigaste utmaningen på kortare och längre sikt. De demografiska utmaningarna är stora. Att kompetensförsörjningen är den stora utmaningen för Region Norrbotten, ses i allt fler yrkesområden. Utöver sjuksköterskor, läkare, undersköterskor, finns påtaglig brist även inom exempelvis IT-området, fysioterapeuter, arbetsterapeuter och medicinska sekreterare. Kompetensförsörjning är så pass skör att även små förändringar kan få stora konsekvenser när det gäller vårdens flaskhalsar. Förutom att kompetensförsörjningen brister i allt fler yrkeskategorier, ses även utökade utmaningar att personalförsörja hela länet, till exempel med personal till Malmfälten.

Regionen behöver arbeta med gemensam problembild med den styrande politiken att förväntningar likriktas med kapaciteten. De stora industrisatsningarnas rekryteringskampanjer behöver samordnas med Regionens rekryteringsbehov. Vårt arbetsgivarmärke behöver förstärkas för att tydliggöra vad vi erbjuder nuvarande och kommande arbetskraft. Vi måste tillsammans tillse att tillgodose medborgarnas behov av hälso- och sjukvård framåt. Samverkan blir allt viktigare mellan sjukhus, mellan sjukhusvård, primärvård och kommun. Rörelsen mot en Nära vård med primärvården som nav behöver intensifieras med anledning av en allt högre andel äldre. Även resursfördelningsmodellen måste stödja rörelsen mot nära vård.

Makroekonomi

Världen befinner sig för närvarande i en lågkonjunktur. Effekterna påverkar självklart även regionens ekonomi. Lågkonjunkturen medför bland annat högre inflation, ett högt ränteläge och riskerar även att medföra en minskad sysselsättning och därigenom minskade skatteinkomster.

Kriget i Europa bidrar också till att förstärka de ekonomiska utmaningarna för hela den offentliga sektorn. Hur djup och långvarig lågkonjunkturen blir är mycket osäkert liksom krigets utveckling. För att möta den osäkra ekonomiska situationen behöver marginalerna i regionens ekonomi förbättras men också ha en beredskap för omplanering och att nyttja den resultatutjämningsreserv som regionen har inrättat.

14 december 2022

Den ekonomiska situationen är utmanande för alla regioner och kommuner. Inflationen låg per december 2022 på en årsnivå överstigande 10%. Kostnadsökningarna blir därför en av de viktigaste utmaningarna för kommande år.

Kriget i Ukraina innebär också en helt ny säkerhetsituation i Europa. Detta innebär ökade krav även på sjukvården och beredskapsarbetet behöver intensifieras och stärkas. Ökade resurser kommer att behöva riktas till dessa områden. Kriget medför även andra utmaningar exempelvis för varuförsörjning och långsiktigt ökade prisnivåer. Även problemen med kompetensförsörjning riskerar att påverka regionernas ekonomi negativt.

Grön industriomställning och samhällsomvandling

Industriomställningen i Norrbotten har enorma effekter på regional utveckling inom flertalet områden: Energi, fysisk planering, attraktiva samhällen, kompetensförsörjning. Tillgången på grön el är en förutsättning för industriomställningen i Norrbotten. Energikrisen äventyrar detta. Energiproduktion, överföringskapacitet en av våra viktigaste utmaningar

Samhällsomställningen, som sker parallellt med industriomställningen, ställer stora krav på offentliga aktörer att växla upp samhällsbygget. Regionens roll att samordna, samverka och stödja de olika processerna kommer att bli alltmer viktigt. Kunskapen om attraktiva samhällen (Bostäder, Livet mellan husen, Social hållbarhet) behöver öka. Mot bakgrund av industrisatsningarna visar ett scenario en ökning av invånarantalet i Norrbotten med 60 000 invånare till 2040. Andra förändringar som kommer påverka är vätgassamhället (Pipeline, Produktion, Ägarskap, Säkerhet)

De stora samhällsförändringarna skapar ett behov av en gemensam bild inom hela regionen över prioriterade utvecklingsområden och vägen framåt.